

پدافند غیر عامل و آینده نگری

همانطور که در بخش قبلی این مجموعه از مقالات اشاره شد، پدافند غیر عامل مجموعه ای از برنامه ریزیها، طراحی ها و اقداماتی است که بدون بکارگیری جنگ افزار و تسلیحات، باعث کاهش آسیب پذیری در مقابل تهدیدات دشمن می شود. همچنین دیدیم که عمده ترین اهداف پدافند غیر عامل را می توان در این سه گروه خلاصه نمود:

- ایمن سازی

- کاهش آسیب پذیری زیر ساخت های مورد نیاز

- استمرار و پایداری در خدمات رسانی

ابزار دفاع در پدافند غیر عامل نظامی نیست و بیشتر جنبه مدیریتی، فنی و مهندسی دارد. پدافند غیر عامل به جهت شیوه تحقق، مجموعه ای از برنامه ها و اقداماتی است که بیشتر ماهیت مهندسی و برنامه ریزی دارد و ماهیت نظامی پدافند غیر عامل، فقط در شناخت تهدیدات نظامی خلاصه می شود. با مطالعه وضعیت پدافندی در چند کشور دنیا می توان پی برد که تا چه میزان در پیشبرد اهداف پدافند غیر عامل موفق بوده ایم؟

بررسی ها نشان داده کشورهایی مانند سوئیس، سوئد، دانمارک و ... سمبل و نماد توجه به پدافند غیر عامل محسوب می شوند و علیرغم آنکه از مناقشات نظامی و سیاسی به دور هستند و به نظر می رسد تهدیدات آشکار و مشخصی متوجه آنها نباشد، اما توجه ویژه ای به مقوله پدافند غیر عامل دارند. برای تبیین بیشتر موضوع به پاره ای از اقدامات انجام شده در حوزه پدافند غیر عامل در کشور سوئیس می پردازیم و خواهیم دید که چگونه سوئیس به عنوان کشوری بیطرف در اروپا، به اهمیت پدافند غیر عامل پی برده و با جدیت آنرا دنبال می کند.

سوئیس ها پس از شکست ماریگنانو در سال ۱۵۱۵ تا قرن نوزدهم میلادی در هیچ جنگی فعالانه شرکت نداشتند تا جائیکه این کشور در سال ۱۸۱۵ بی طرفی خود را اعلام نمود. هرچند که اثبات این موضوع مدت مدیدی به طول انجامید ولی اکنون همگان پذیرفته اند که این کشور در منازعات بین المللی، تابع سیاستهای بی طرفانه است. کشور سوئیس با وجود بی طرفانه بودن، کشوری است تا دندان مسلح زیرا معتقد است برای حفاظت از بی طرفی خود باید همواره آماده دفاع باشد.

برنامه ریزان پدافند غیر عامل در سوئیس معتقدند که جنگ برای حفظ حیات یک ملت تنها محدود به جنبه نظامی نیست، بلکه به منازعات مرتبط با حوزه های اقتصادی، سیاسی، اجتماعی، فرهنگی و ... نیز قابل گسترش و بسط می باشد. سوئیس در سال ۱۹۳۴ تشکیلات «پدافند غیر عامل» در حوزه حملات هوایی را تحت عنوان PDA^۱ تشکیل داد تا راهکارهای حفاظتی در برابر حملات هوایی محقق گردد. در خلال سالهای ۱۹۳۹ تا ۱۹۵۰ خانه ها و ساختمانهای مسکونی سوئیس مجهز به پناهگاه های زیرزمینی شدند. پناهگاه هایی که طبق استاندارد دولت سوئیس میبایست قابلیت مقابله با حملات هسته ای، شیمیایی و میکروبی را داشته، مجهز به سیستم های فیلتر و تهویه بوده، امکانات اقامت برای ۷ تا ۱۴ روز را داشته، ساختار آن از بتن مسلح بوده و تحمل فشاری معادل ۱ تا ۲ اتمسفر (۱ تا ۳ کیلوگرم بر سانتی متر مکعب) را نیز داشته باشند. در سال ۱۹۵۹ نیز مردم سوئیس به اضافه شدن بند «پدافند غیر عامل» به قانون اساسی دولت مرکزی رای مثبت دادند.

همانطور که قبلا اشاره شد، سوئیس به عنوان یک کشور بی طرف شناخته می شود و سیاست نظامی این کشور بر مبنای دوری از مناقشات سیاسی جهان استوار است اما با این حال نگاه آینده نگر در مدیریت این کشور احتمال وقوع خطر در سه حوزه زیر را پیش بینی نموده است:

۱- انفجار هواپیماهای حامل سلاح های هسته ای بر فراز آسمان سوئیس

۲- انفجار سلاح های هسته ای در کشورهای همسایه و گسترش مواد رادیواکتیو به داخل سوئیس

۳- وقوع حملات خصمانه از جمله حملات هسته ای، میکروبی، شیمیایی و غیره

آنچه در اینجا عنوان شد، تنها گوشه ای از فعالیت های کشور سوئیس در حوزه پدافند غیر عامل بوده و با انجام مطالعات و بررسی های بیشتر با حجم وسیعی از این گونه فعالیتها در این کشور و سایر کشورهای پیشرفته دنیا آشنا خواهیم شد.

هدف از این مقاله ، آشنایی بیشتر خوانندگان محترم با تعاریف و اهداف پدافند غیر عامل و تاکید بر اهمیت آینده نگری در حوزه مدیریت و برنامه ، چگونه با جدیت مقوله پدافند غیر عامل را دنبال می نماید. امید ریزی آن بود. دیدیم کشوری که با کمترین تهدیدات نظامی و سیاسی روبروست است در سری بعدی این مقاله بتوانیم جنبه های مهم دیگری از این مبحث را به اطلاع همکاران عزیز برسانیم.